

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Консолидирана версия

УКАЗАНИЯ

относно организацията на работа и осъществяването на контрол за законосъобразност от Прокуратурата на Република България при провеждане на избори и референдуми

*(утвърдени със Заповед № ЛС-1161 от 15.04.2014 г., изменени и допълнени със
Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г., Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г. и
Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.)*

Настоящите указания уреждат организацията на работа на органите на прокуратурата и осъществяването на контрол за законосъобразност при провеждане на избори и референдуми. Указанията се прилагат при всички видове избори по смисъла на чл. 2, т. 1-6 от Изборния кодекс /ИК/, както и за референдумите по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

I. Извършване на проверка и разследване

1. Предвид необходимостта от гарантиране в максимална степен на политическите права на гражданите и провеждане на изборен процес в съответствие с изискванията на закона, проверките и разследванията за престъпления по чл. 167—169г от Наказателния кодекс /НК/ се извършват с максимална бързина.

2. При наличие на установените от закона основания проверките за посочените престъпления следва да се осъществяват в най-кратък срок, по възможност не по-дълъг от 48 часа.

3. *(изм., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.)* Наказателните производства трябва да започват поначало като бързи /Глава двадесет и

четвърта от НПК/ и да се образуват по общия ред, само когато няма възможност за провеждане на бързо производство.

4. Дежурните и наблюдаващите прокурори следва да получават актуална информация за постъпилите сигнали в териториалните структури на МВР и ДАНС за престъпления по чл. 167-169г НК. При необходимост се дават конкретни указания. Материалите се изискват за произнасяне по същество без отлагане.

5. Всички кандидати в изборите имат качество на длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс за времето от регистрирането на кандидатските листи до обявяване на резултатите от изборите /чл. 159, ал. 1 ИК/ и неприкосновеност, съобразно чл. 160 ИК, освен в случаите на ал. 4. Когато е необходимо да се задържи и/или привлече като обвиняем даден кандидат, прокурорът и разследващите органи процедурат максимално бързо. В случаите на чл. 160, ал. 1 ИК дежурните и наблюдаващите прокурори изпращат незабавно на главния прокурор материалите /както по електронна поща, така и на хартиен носител/, ведно с мотивирано предложение за изготвяне от негова страна на искане до Централната избирателна комисия /ЦИК/. Това се изисква и за придвижването на материалите в хипотезата на чл. 160, ал. 2 ИК – за незабавно уведомяване на ЦИК, което също се извършва от главния прокурор.

6. Когато установи, че постъпилият в прокуратурата сигнал съдържа данни само за нарушения по смисъла на чл. 470-495 от ИК, прокурорът издава постановление за отказ да се образува досъдебно производство, което ведно със сигнала изпраща на компетентния орган за действия по реда на чл. 496-498 от ИК. В придружителното писмо или в самото постановление изрично се указва, че прокуратурата трябва да бъде уведомена за предприетите действия и взетите решения в конкретен срок.

7. Във всеки случай на отказ да се образува досъдебно производство, се уведомява подателят на сигнала, като му се указва възможността за обжалване.

8. *(доп., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.)* В хода на проверка и разследване не се изискват публично достъпни документи, които могат да се набавят от съответните интернет страници, освен когато са предмет на документно престъпление.

Публично достъпни са заявленията за образуване на избирателни секции извън страната /чл. 16 ИК/, списъците на лица извън страната, които имат право да гласуват /чл. 32 ИК/, удостоверенията за гласуване на друго място

/чл.35 ИК/, списъците на заличени лица /чл. 39 ИК/, изборителните списъци, вкл. с отразените в тях поправки /чл. 44 ИК/, списъците на наблюдатели, застъпници и други документи, за които е предвидено публично оповестяване на интернет страниците на Централната изборителна комисия /вж. и чл. 54 ИК/, на районните, общинските или секционните изборителни комисии, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Министерството на регионалното развитие, общините или на други органи и институции, участващи в изборния процес.

При необходимост от приобщаване на материали, които са предмет на документно престъпление, те се изискват официално от институциите или се изземват по реда на НПК.

9. *(изм. и доп., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.)* Извън досъдебното производство, за тежки умишлени престъпления по Глава трета, Раздел III от Наказателния кодекс, исканията за СРС се внасят от окръжните прокуратури съобразно правомощията им по чл. 13, ал. 1, т. 6 ЗСРС.

10. В работата си по проверки и разследвания за престъпления по чл. 167-169г НК, прокурорите и разследващите органи следва да съобразяват и:

10.1. Относимите към провеждани избори или референдум решения на Конституционния съд на Република България като: Решение № 4/1997 г. по к. д. № 29/1996 г.; Решение № 2/2010 г. по к. д. № 10/2009 г.; Решение № 5/2013 г. по к. д. № 13/2013 г.; Решение № 13/2013 г. по к. д. № 14/2013 г. и др.

10.2. *(изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.)* Действащите разпоредби на Изборния кодекс, Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, НК, НПК, ЗСРС и другите относими нормативни актове.

10.3. *(изм. и доп., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.)* Относимата съдебна практика на наказателните и административните съдилища, както и актовете и другите документи, издадени от Централната изборителна комисия.

II. Задължения на административните ръководители

11. Административните ръководители на окръжните и районните прокуратури:

11.1. Организируют работата в деня на провеждане на изборите или съответно в деня за референдум.

11.2. Осигуряват условия за възможността граждани и организации да

подават до прокуратурата сигнали и жалби, свързани с изборния процес, вкл. чрез публично оповестяване на телефони за връзка с прокуратурите.

11.3. Вземат нужните мерки за срочни и законосъобразни действия и по преписките и наказателните производства.

11.4. Упражняват надзор за правилно и точно отразяване на данните в хода на кореспонденцията с висшестоящите прокуратури.

11.5. (доп., съгласно Заповед № № РД-04-194 от 11.06.2018 г., доп., съгласно Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.) Организируют дежурство в деня на провеждане на избора/референдума.

Дежурството е присъствено и обхваща предизборния ден и деня на изборите /референдума/. В предизборния ден дежурството е за времето от 08.30 ч. до 18.00 ч. В деня на изборите дежурството съвпада с началото на изборния ден, както е обявен от закона и приключва един час след обявяването от ЦИК на края на изборния ден.

11.6. Провеждат предварителни срещи със съответните ръководители на МВР и ДАНС за координиране на организацията на работа.

11.7. (изм., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.) Изготвят графици за дежурства, които изпращат не по-късно от 7 /седем/ дни преди деня за провеждане на избора или референдума на ВКП, на съответните районни избирателни комисии и органите на МВР и ДАНС.

11.8. (нова, съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.) При провеждането на частични и нови избори и местни референдуми (чл. 463 – 469 ИК, чл. 26 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление) присъствено дежурство се организира само в РП. Необходимостта от присъствено дежурство и в ОП /АП/ за всеки конкретен случай се преценява от съответния административен ръководител и се съгласува с отдел 01 „Специализиран“ във ВКП, съобразно специфичните нужди на района, предвид територия, брой население, криминогенна обстановка и т.н.

11.9. (нова, съгласно Заповед № РД-02-24 от 27.09.2019 г.) При организиране на присъственото дежурство се съобразяват съответните разпоредби на ЗСВ и КТ относно извънредния труд.

11.10. (нова, съгласно Заповед № РД-02-24 от 27.09.2019 г.) Копия от организационните заповеди се изпращат на отдел 01 „Специализиран“ във ВКП.

III. Информационно осигуряване (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.)

12. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) Информационното осигуряване на работата по образуваните преписки и досъдебни производства се осъществява по следния ред:

12.1. (нова, съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г, доп., съгласно Заповед № РД-02-24 от 27.09.2019 г.) От началото на предизборната кампания (чл. 175 ИК) до официалното обявяване от ЦИК на окончателните изборни резултати (респективно на резултатите от проведения референдум) районните и окръжните прокуратури осигуряват своевременно ежедневно въвеждане в УИС на данните за образуваните преписки и досъдебни производства, вкл. за съдебните и прокурорските актове по същество.

12.2. (нова, съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г, доп., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г, доп., съгласно Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.) Районните и окръжните прокуратури въз основа на данните по предходната точка изготвят (извличат) справки от справочния модул на УИС Oracle Discoverer: „Преписки с изборни престъпления – по преписки“ и „Преписки с изборни престъпления по отделни престъпни състави – по преписки“, както следва:

- в 16.00 ч. всеки петък от началото на предизборната кампания (чл. 175 ИК) до деня преди изборите (референдума);

- в 13.00 ч. и в 18.00 ч. в деня преди провеждане на изборите (референдума) и в 13.00 ч. и в 20.00 ч. (респективно в 21.00 ч.), в деня на провеждане на изборите (референдума).

Когато при частични и нови избори и местни референдуми е организирано присъствено дежурство само от РП, въвеждането на данните от ОП се осигурява до 11ч в деня, следващ изборния ден.

12.3. (нова, съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г., доп., съгласно Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.) Административните ръководители на РП и ОП отговарят за достоверността на информацията по т. 12.1. и т. 12.2., като осигуряват изпращането ѝ по електронната поща на дежурното звено по т. 17 във ВКП, както и на ОП и АП, на справките от справочния модул на УИС Oracle Discoverer. Преди изпращане на справките, изведените номера на преписки се проверяват за относимостта им към изборни престъпления, както и за коректността на въведените данни по тях.

12.4. (нова, съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) При въвеждането на данните стриктно да се спазват указанията на Ръководството за работа с УИС.

13. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) Дежурното звено във ВКП по т. 17 обобщава информацията за страната, както следва:

13.1. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г., изм., съгласно Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.) В 16 ч. всеки петък от началото на предизборната кампания (чл. 175 ИК) до деня преди изборите (референдума).

13.2. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г., доп., съгласно Заповед № РД-02-24/27.09.2019 г.) В 13.00 ч. и в 20.00 ч. в деня преди провеждане на изборите и в 13.00 ч. и в 20.00 ч. (респективно в 21.00 ч.) в деня на провеждане на изборите (референдума).

14. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) В годишния доклад за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и на разследващите органи се включва анализ на обобщените резултати по проведените проверки и наказателни производства за престъпления, свързани с избори или референдуми, проведени през съответната година.

15. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) На отчитане по реда на т.т. 12 – 14 подлежат преписките и делата и за престъпления (извън тези по чл. 167-169Г НК), свързани с изборния процес, включително извършени от кандидати в избори по чл. 2, т. 1-4 ИК; образувани по сигнали от Сметната палата и други.

IV. Организация на работата във ВКП

16. (изм., съгласно Заповед № РД-04-182 от 23.06.2017 г.) При насрочване на избори (референдум) към Върховната касационна прокуратура се създава Национално междуведомствено звено, чиито функции и правомощия се определят със съвместна заповед на главния прокурор, министъра на вътрешните работи и председателя на ДАНС. Звеното действа от началото на всяка предизборната кампания (чл. 175), респективно информационно-разяснителна кампания (чл. 16, ал. 5 ЗПУГДВМС), и приключва своята работа 30 дни след официалното обявяване от ЦИК на окончателните изборни резултати (на резултатите от референдума).

17. (изм. и доп., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.) Във Върховната касационна прокуратура се формира дежурно звено от прокурори и служители, които се определят поименно със заповед на главния прокурор. Звеното осъществява дежурство при условията на т. 11.5. и т. 16.

18. (доп., съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.) Въпросите по

организацията и прилагането на настоящите указания се решават от наблюдаващия /дежурния/ прокурор със съдействието на съответния административен ръководител. При необходимост се търси съдействие от горестоящите прокуратури и дежурното звено във Върховната касационна прокуратура, а при частични и нови избори и местни референдуми – от отдел 01 „Специализиран“ във ВКП.

V. Предоставяне на информация

19. Информацията по заведени сигнали, преписки и наказателни производства за престъпленията, посочени в обхвата на настоящото указание, се предоставя на заинтересуваните лица и медиите по установения ред. В изборния ден обобщена информация се дава чрез пресцентъра на Прокуратурата или от говорителя на главния прокурор.

19.1. *(нова, съгласно Заповед № РД-04-194 от 11.06.2018 г.)* При частични и нови избори и местни референдуми обобщена информация за района се дава чрез административния ръководител на съответната РП, говорителя или чрез определен от административния ръководител прокурор.

20. До официалното обявяване на изборните резултати от ЦИК, публично предоставената информация от прокуратурата не следва да съдържа данни за политическа принадлежност на лица, както и за партии и коалиции.

Настоящите указания се издават на основание чл. 138, т. 6 от Закона за съдебната власт.